

Rettsbok for Oslo forhørsrett, Landssvikavd..

Ar 1947 den 10. september ble rett holdt i Tinghusets sal nr. 7.

Dommer: Høstad.

Rettsvitne: Arne Lorang Vilbo, som har avgitt forsikring før.

Protokollfører: Bernh. Friis Aagaard.

Saken gjelder: Bevisopptakelse i sak mot

Paul Carsten Røer.

Til stede: tolk, hr. sekretær Rothholz.

Tiltaltes forsvarer h.r.adv. C.A. Torstensen v/

l.r.sakfører K. Lassen.

Fra påtalemyndighetens side møtte statsadvokat Dahl.

Dommeren gjorde rettsvitnet kjent med § 110 i domstolsloven.

Dommeren fremla statsadv. eksp. av 3.9.47.

Framtø vitne I:

Herbert Noot, 38 år gl., avdelingsleder III i sikkerhetstjenesten

grad: Obersturmbannführer,

f.t. Hovedøya.

med tilt. ubeslektet og uforb., kjent med

vitneansvaret, og forklarte:

V. kom til Norge i mai 1941, da han ble leder av avdeling III i Sicherheitsdienst, og hos Befehlshaber der Sicherheitspolizei und des SD.

V. hadde å gjøre med konsul Støren særlig i forbindelse med løslatelse av politiske fanger i Norge og angående utenrikspolitiske bestrebelse fra Quislings regjerings side. De møttes dels på foranledning av v. og dels på foranledning av Støren. Initiativet kom fra Støren når det gjaldt løslatelse av politiske fanger og utenrikspolitiske bestrebelse som nevnt.

Det kom fortløpende anmodninger om løslatelse av politiske fanger fra Størens kontor, og v. kan huske at tiltalte hadde med disse anmodninger å gjøre og at tilt. således hadde parafert brev som kom til vitnets avdeling i den anledning.

V. mener at det kom opp til flere hundre slike andragender pr. uke, tilsammen opp til flere tusener.

Henvendelsene fra konsul Støren ble undersøkt i avdeling III, og hvis det var sjangse til løslatelse ble henvendelsene oversendt avd. IV eller til Befehlshaber personlig, forsynt med innstilling fra avd. III.

V. mener at det ble løslatt omkring 1.000 politiske fanger etter anmodning eller anbefaling fra Størens kontor. V. kan nok ikke angi antallet helt bestemt.

V. mottok også i mange tilfeller anmodninger fra Størens kontor om ikke å sende arresterte til Tyskland.

V. hadde ingen direkte befatning med arrestasjonen av studentene den 30.11.1943. Etterat studentene var blitt arrestert kom der fra Berlin ordre om at bare de studenter skulle holdes i arrest, som var mistenkt for å ha hatt noe med brannstiftelsen i Aulæen å gjøre, direkte eller indirekte. Reichskommissar Terboven kom med motforestillinger, men uavhengig av Terbovens innstilling ble studenter som kunne anses som lojale løslatt. Det var v. eller vitnets avd. III som fikk i oppdrag å stille med disse løslatelser.

V. ønsker at han i forbindelse med dette fikk mange henvendelser fra Størens kontor om løslatelser.

V. kan huske at det fant sted flere diskusjoner angående løslatelse av de arresterte studenter. V. kan ikke huske datoen, men han husker at også tiltalte var tilstede under et slikt møte på vitnets kontor på V.T. V. kan huske at tilt. hadde initiativet under dette møte. I prinsippet var meningen fra tiltaltes side å få løslatt alle. Da imidlertid dette viste seg umulig å oppnå, ble spørsmålet om løslatelse redusert til en del lojale blant studentene. Også løslatelse av slike studenter kom på tale hvor det forelå helsemessige grunner, eller særlige familieomstendigheter.

V. kjenner også til at Støren satte igang arbeid for å stoppe videre arrestasjon av gisler som ble tatt i anledning av "Sverigefarten". Vitnet kjenner også til at Støren i desember 1944 satte igang en aksjon for å få alle norske fanger ut av Tyskland. Støren utarbeidet i den anledning forskjellige P.M. som ble sendt såvel til Einsatzstab som til vitnets avdeling, idet de så av sistnevnte avdeling ble videre sendt til Reichssicherheitshauptamt III (professor Frankenberg) som var referent for Norge i Amt III.

V. kjenner til at forholdet mellom Støren og Terboven var overordentlig dårlig fra 1943, fordi Størens utenrikspolitiske bestrebelser ikke stemte med Terbovens politikk. P.g.a. kontroversen mellom Terboven og Reichssicherheitshauptamt i Berlin var Terboven mot alle som hadde gått inn for studentenes løslatelse. Han var derfor også mot Støren.

V. kjenner til at Terboven ønsket å fjerne Støren fra hans stilling, nemlig som utenrikspolitisk rådgiver for Q., men kjenner ikke til at Terboven ønsket å rydde Støren av veien ved å ta livet av ham. V. kjenner heller ikke til at det to ganger ble forsøkt attentat mot Støren. V. kjenner derimot til at Støren og hans medarbeidere ble utspionert av SD. Det var selvfølgelig, sier vitnet. Det var jo etterretningstjenestens oppgave å overvåke alle myndigheter, organisasjoner og tjenestesteder o.l. Han var særlig interessert i Støren fordi det besto slik skarp motsetning mellom ham og Terboven angående den tyske politikk i Norge.

V. husker noe om at SD forordnet kontroll på Størens kontor og at den også hadde forbindelse med telefonen der. Men mener at vitnet Wolff kan uttale seg bedre herom.

V. hadde personlige samtaler med Støren for å sikre en fredelig utvikling av okkupasjonen i Norge, idet Støren utarbeidet forskjellige P.M. i den anledning.

V. kjenner til at konsul Støren foretok en reise til Tyskland i den anledning i april 1945. V. kjenner imidlertid ikke til at Støren ble arrestert i København på reisen nedover. Derimot kjenner v. til at tilt. ble nektet å være med. Terboven nektet å gi reisetillettelse for tilt., idet han ikke ville at andre fra Størens kontor skulle være med.

Med hensyn til betydningen av det arbeid som ble nedlagt for norske interesser fra Størens og Rørs side kan v. vedkommende løslatelsen av fanger uttale at Størens kontor har sendt det største antall henvendelser om løslatelser og også oppnådd de gunstigste resultatet i forhold til alle andre norske myndigheter og enkeltpersoner.

Angående den politiske side vil v. si at Størens politiske mål alltid sto i sterk motsetning til Terbovens politikk, men at Støren gjennom mange P.M. som han sendte til Berlin oppnådde en innflytelse på R.S.H.A. III som førte til visse forandringer i eksekutiven i Norge, f.eks. avløsningen av avdelingsleder IV Sicherheitspolizei Reinhardt i begynnelsen av 1945.

Alt dette arbeid var selvsagt forbundet med risiko for Støren, idet

han kunne regne med å bli fjernet fra sin tjenestestilling og også bli arrestert. Det samme gjaldt i et visst omfang de som var ansatt ved Størens kontor, som saksbearbeidere.

Tiltalte hadde fortløpende å gjøre med løslatelser og vitnet mener at dette visstnok var tilt.s hovedoppgave.

I slutten av november 1944 ble tilstrømmingen av henvendelser fra Støren og tiltalte om løslatelser så stor at avd.III ikke lenger klarte det teknisk sett, og v. ba da i et brev til Støren om at disse henvendelser måtte bli sendt direkte til avd.IV, som var kompetent myndighet med hensyn til avgjørelsen av disse anmodninger om løslatelse.

Oppl. og vedt.

Med partenes tillatelse ble vitnet dim. uten edfestelse.

- - -

Framsto vitne II:

Georg Wolff, 33 år, Hauptsturmführer, f.t. Hovedøya, med tilt. ubesl. og uforb., kjent med vitneansvaret, forklarte:

Vitnet hadde ikke stort å tilføye utover hva som er blitt forklart av første vitne, Noot, idet vitnet var Noots underordnede. V. hadde inntrykk av at Støren sto i sterk motsetningsforhold til de ytterliggående i N.S., og således at han hadde gode forbindelser blant "jössingene". Vitnet mener også at Støren i flere tilfeller benyttet seg av hjelp fra det hold. På den annen side fikk "jössingene" også hjelp fra Støren.

V. vet at telefonen på Størens kontor ble avlyttet, men kjenner ikke til at SD fikk ansatt spioner, bl.a. en sentralborddame på Størens kontor.

Oppl. og vedt.

Med partenes tillatelse ble vitnet dim. uten edfestelse.

Rettsvitnet hadde intet å bemerke.

Retten hevet.

Ingvar Høstad (sign.)

Arne L. Vilbo (sign.)

B.F. Anggaard (sign.)

Handwritten notes:
 "Høstad og Anggaard
 har signert
 på vitne II"